

logom o dopustu in o nadomestitvi takoj odposlati na pristojno mesto. Prvih 14 dni dopusta plačuje namestnika po določbi § 35. vsak sam. Dopuste, ki bi trajali nad 14 dni do enega leta, lahko dovoli šolski odbor, a le brez prejemkov. Tak dopust sicer ne pretrga vrste službenih let, vendar se pa računi od časa, ki ga je prebil učitelj na dopustu, le do pol leta v službeno dobo. Kdor ne nastopi službe po preteku dopusta, je s tem pretrgal službeno razmerje.

§ 40. Pri dopustih, ki jih dobi učitelstvo o. n. š. iz službenih ozirav, za posebanje tečajev in podobno, veljajo enake določbe kakor pri dopustih zaradi bolezni. (Dalje.)

Tovariši in tovarišice!

All ste že član učiteljskega podpornega društva „Jubilejska samopomoč“? Glejte inserat!

Petstoletnica zadnjega ustoličenja koroških vojvod v slovenskem jeziku in sedanje slov. učiteljstvo.

Podava R. K.

(Dalje.)

Deželni odbor štajerski je po ravnateljstvu svoje kmetijske šole v Grotenhofu in vinorejske šole v Mariboru razposlal na vsa šolska vodstva tudi slovenskih šol samo nemške lepake glede sprejemanja gojencev v ti dve deželni šoli s prošnjo, naj se ta razglas javno prilepi.

Ta razglas kaže krivično naziranje, mišljenje in dejanje deželnega odbora štajerskega glede ravnopravnosti slovenskega jezika obenem pa tudi dokazuje, da misli deželni odbor tudi zanaprej v smislu 500letnega izpodrivanja našega jezika iz javne deželne uprave nadaljevati. Upamo, da Slovenci čutimo toliko moralne moči, da naj začnemo vsaj ob letošnji 500letnici tako ravnanje odločno zavračati. V Dobju so to izvršili tako:

Visokemu dež. odboru v Gradcu se vrača priloženi nemški lepak deželne kmetijske šole v Grotenhofu in sadje ter vinorejske šole v Mariboru glede sprejemanja gojencev v ti dve šoli ter se naznanja, da se ta lepak ne more tu iz sledečih razlogov nabiti:

1. V Dobju prebivajo samo Slovenci, zato so tu samoslovenski lepaki zakoniti, nemški pa so nezakoniti.

2. Priloženi lepak je nemški, torej on ni določen za semkaj, temveč za nemške kraje.

3. S semkaj doposlanim nemškim lepakom zanikuje deželni odbor obstoj slovenskega naroda in slovenskega deželne jezika na Sp. Štajerskem, obenem se z njim krši ravnopravnost slovenskega jezika, zajamčena od države z državnim osnovnim zakonom z dne 21. decembra l. 1867., državnega zakonika broj 142.

4. S semkaj doposlanim lepakom izključuje deželni odbor sinove slovenskih roditeljev na Štajerskem od obiskovanja teh dveh deželnih šol s tem, da je uvedel na sadjerejski in vinorejski šoli v Mariboru protizakonito nemški učni jezik in da se s nemškimi lepaki slovenskemu prebivalstvu onemogoča obveščanje o pogojih za sprejem v šolo.

Niti šolsko vodstvo niti krajni šolski svet v Dobju, ne more sodelovati pri tem nezakonitem ravnanju deželne odbora; za to se lepak vrača z dostavkom, da zahtevamo v imenu šole za slovensko prebivalstvo, ki plačuje deželi od svojega državnega davka 50% deželni doklad, lepake, oziroma razglase v slovenskem jeziku.

Šolsko vodstvo v Dobju, dne 12. VI. 1914.
Radoslav Knaflič, nadučitelj.

Krajni šolski svet v Dobju, dne 12. VI. 1914
Jernej Vurkelc, načelnik.

Ta umestni protest se je odposlal deželnemu odborniku, deželnemu in državnemu poslancu dr. K. Vrstovšku, ter se mu je s tem podalo pozitivno gradivo za odvracanje jezikovnih in narodnostnih krivic, provzročeni od deželne odbora slovenskemu narodu.

Naj blagovolijo tudi vsa druga šolska vodstva in vsi krajni šolski sveti odklanjati sodelovanje deželnemu odboru pri njegovih nezakonitostih, odslej naprej naj ne bo niti ene slovenske šole, ki bi na njo nabijali nemške razglase, v kraje z jezikovno mešanim prebivalstvom pa spadajo dvojezični razglasi. Samonemških ne sme biti nikjer na Štajerskem.

Positivno gradivo pa v roke poslancev, tako oslavimo najlepše 500letnico zadnjega ustoličenja koroških vojvod v slovenskem jeziku! (Dalje.)

Poziv na redovitu glavnu godišnju skupštinu hrvačkog učiteljskog društva »Narodna Prosvjeta« za Istru u Pazinu, koja će se održavati dne 18. jula 1914, u 10½ sati prije podne u Trstu u dvorani »Slovanske čitaonice« (Narodni Dom) s ovim dnevnim redom: 1. Otvorenje skupštine po predsjedniku. 2. Čitanje i ovjerovanje zapisnika zadnje glavne skupštine. 3. Izvješće: a) tajnika; b) uredništva društvenog glasila; c) blagajnika i revizora; d) odbora za uređenje pravnih odnošaja učiteljstva Istre. 4. Izbor upravnog odbora, revizora i redakcijskog odbora. 5. Istarska pučka nastava. Pred. A. Anzulović. 6. Možebitni prijedlozi, koji se imaju pismeno prijaviti odboru bar 8 dana prije skupštine. O neprijavljenim prijedlozima raspravljat će se samo uslijed zaključka skupštine. Odbor je poskrbio, da će učesnici skupštine, kojih to zanima, moći ogleđati tiskaru »Edinosti«, koja je opskrbljena s modernim tiskarskim strojevima. Upravni odbor »Narodne Prosvjete«, — Predsjednik: G. Licul. — Tajnik: J. Sirotić.

Iz naše organizacije. Štajersko.

Saleško učit. društvo je zborovalo v nedeljo, 21. junija, v Šmartnu na Paki.

Tovariš predsednik pozdravi došle, posebno še tovariša in tovarišico iz Letuša oba Fleretova ter tovarišica iz Braslovč Koršeta.

Zapisnik se odobri v smislu poročila. »Zahlungsliste«. Izdelane prošnje za slovenske tiskovine na finančno ravnateljstvo smo podpisali, medtem (da se zadeva reši) pa bomo nemške pole izpolnjevali slovensko.

Vabilu Ormoškega uč. društva se nisimo mogli odzvati, ekr je predaleč za nas. Pač pa se bomo odzvali nekateri tovariši vabilu Uč. društva na Vranskem. Ker pa nismo mogli priti glede skupne vožnje do nikakega sklepa, pravi tov. predsednik, naj se vsak sam javi na Vransko, kakor želi.

Tovariš predsednik priporoča, naj bi kolikor mogoče pristopili k Uč. konviktu; nadalje priporoča naročbo »Tovariša« in »Popotnika«; razdeli tiskovine, ki jih je razposlala Zveza avstr. jugoslov. uč. društev v izpolnitev, da se sestavi ročni zapisnik.

Delegat za glavno zborovanje v Pulju je tovariš Lukman. Njegov in predsednikov namestnik: tov. Vrečko. Razgovor o točkah za uradno konferenco tovariš Herghouth prečita teze k temi: »Katere predvaje naj vzamemo za prostospisje in kako se naj te gojijo na nižji stopnji«.

Razpravljalo se je tudi o tem, kje bi naj bil vzrok, da stranke skoro nikoli niso kaznovane, četudi imajo otroci mnogo izkazanih zamud ali pa se kazni zavleče časih za več let.

Prihodnje zborovanje se vrši 2. avgusta v Šoštanju.

Iz Kozjanskega učiteljskega društva. Na vse šole kozjanskega okraja in še na nekatere druge se je odposlala naslednja okrožnica: »Povodom zborovanja kozjanskega učit. društva dne 28. majnika t. l. v Podsredi se je sklenilo, da priredi učiteljstvo v zvezi z merodajnimi kozjanskimi činitelji dne 9. avgusta t. l. v Kozjem v spomin 500letnice zadnjega ustoličenja koroških vojvod v slovenskem jeziku ljudsko slavnost, pri kateri nastopita učiteljski moški in mešani zbor. Ker se vrši slavnost pod milim nebom, morata biti pevska zbora močna, zaradi česar je neobhodno potrebno, da sodeluje vsaka pevska moč brez izjeme.

Priloženo se dopošljejo partiture pesmi, ki se jih bo proizvajalo, in sicer moška zbora: »Na dan« in »Bratje v kolo« ter mešana zbora »Pozdrav slov. domu« in »Dovovina« s prošnjo, da blagovoli vsaka domovina-pevka ozir vsak tovariš-pevec svoj glas do dobra doma proučiti. Razen teh naj se predelajo iz Moh. pesmarice II. del moški zbori: »Jadransko morje«, »Slovenski svet, ti si krasan« in »Slovan«. Kraj in čas skupne pevske vaje se naznani posebe; generalna vaja se pa vrši na dan slavnosti dopoldne v Kozjem. P. n. pevke in pevci vsi na krov!

Na istem zborovanju se je tudi sklenilo, da se vložijo proti nemškimi »Zahlungsliste« na c. kr. naučno in fin. ministrstvo ugovor z opombo, da se bo do rešitve predlagalo davčnemu uradu kakor doslej kolkovane pobotnice. Za mesec junij so vrnila nekatera šol. vodstva kozjanskega okraja omenjene pole ter se je učiteljstvu dotičnih šol na podlagi kolkovanih pobotnic brez obotavljanja nakazala plača. Blagovoliše tudi tam — ako tega še niste storili — vrniti »Zahlungsliste« in predlagati samo pobotnice. Sklicevati se je na to, da odloka dež. šol. sveta in fin. ravnateljstva nista pravomočna, ker je proti njima vložen dvojen ugovor.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovoliše obrniti na todko

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1893.

Vzorci poštine prosti!

Izredno nizke cene!

Društveni sklepi imajo pomen le tedaj, ako jih izvršujemo vsi in ne samo posamezniki. M. G.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo za Istru ima svoj izredni občni zbor dne 9. julija t. l. ob 10. uri predp. v šolskem poslopu v Ricmanjih s sledečim dnevnim redom: 1. Sožalje k tragični smrti prestolonaslednika in njegove soproge ter vdanostna izjava Njegov. Veličanstvu cesarju F. J. I. 2. Pravne razmere učiteljic (tov. Mikuluž). 3. Pretres zakonskih načrtov, ki se predložijo deželnemu zboru. 4. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Jubilejska samopomoč.

Dne 8. junija t. l. je umrl član društva »Samopomoč«, tov. Anton Arko, mestni učitelj v Ljubljani. Njegovi vdovi gospe Alojziji Arko se je izplačala podpora v znesku 512 K.

Člani se prošijo, da ta 42. smrtni slučaj poravnajo potem položnic, ki so se že odposlale.

Dolžniki naj tudi svoje zastanke poplačajo, da ne bo vednega izterjavanja. Sedaj ima društvo 255 članov. Vsak član naj agitira med tovariši in tovarišicami, da pridobi še vsak po enega člana, da bo podpora tem večja.

V društvu se lahko vpišejo učiteljeve žene, četudi niso same učiteljice.

Vsa pojasnila daje t. č. načelnik tov. Ivan Schmeidek, učitelj v Krtni, pošta Dob pri Domžalah.

Kranjske vesti.

—r— Maturantije in maturanti iz leta 1904. Dogovorno s tov. Fegicem, Gabrovškem in Baeblerjem predlagam za sestanek ob naši 10letnici Metliko v Beli Krajini. — Josip Kobač v Grahovem.

Štajerske vesti.

—š— Za naše liste. V telošnjem letu se je že ali pa se še bo razpravljalo v učiteljskih društvih o sanaciji Zaveznih listov. V kozjanskem učit. društvu je bilo to vprašanje na vzporedju marčevega zborovanja. Sprejetih je bilo v tej zadevi več poročevalčevih predlogov, med ostalim tudi oni, da je naprositi okrajni šol. svet, da ukaže podrejenim krajnim šolskim svetom nabavo »Zvončka« za šolsko, »Popotnika« in publikacij »Slov. Šol. Matice« pa za učiteljsko knjižnico. Nedavno je dospel na krajne šolske svete in šolska vodstva brežiškega, kozjanskega in sevniškega okraja odlok sledeče vsebine: Vsem krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom. — Naroča se krajnim šolskim svetom, da izdatno zvišajo prispevke v pomožitev šolske, kakor tudi učiteljske knjižnice. Ozirati se mora pri nabavi dotičnih knjig posebno na to, da bo vsaka šolska knjižnica vsebovala »Vrtec« in »Zvonček«, učiteljska knjižnica pa mora na vsak način razpolagati s »Popotnikom« in knjigami »Slov. Šolske Matice«. Okr. šolski svet bo ob priliki sestavljanja proračuna krajnih šol. svetov polagal posebno važnost na to, da bodeta postavki šolske in učiteljske knjižnice primerno dotirani. Predsednik: Attems. — Ker ni znano, ali so že prejeli podoben odlok razen gori navedenih tudi krajni šolski sveti, katerega drugega okraja, bi bilo želeli, da izposlujejo tam, kjer se to doslej mogoče še ni zgodilo, tak ukaz učiteljska društva, oz. zastopniki učiteljstva v okrajnih šolskih svetih. Ako bo morala biti vsaka slovenska šola naročnica »Zvončka« in »Popotnika«, bo obema listoma jako pomagano. Na delo torej!

—š— Uradna učiteljska konferenca za okraje Brežice, Kozje in Sevnica se vrši dne 11. julija t. l. ob 9. uri dopoldne na Vidmu. Poleg običajnih točk sta na vzporedju sledeči vprašanji: 1. Katere izpremembe kažejo novi učni načrti napram starim načrtom? Porazdelitev tvarine po novih učnih načrtih za slovenske šole spodnještajerske, izvzemši jezikovni pouk. Poročevalci: za realije: Josip Mešiček in Ivan Knapič, za računstvo: Simen Gajšek; za geometrično oblikoslovje: Fr.

Jamšek; za prostoročno risanje Franc Lovrec in Franc Levstik; za petje: Miloš Grmovšek. — 2. Učitelj spoznavaj nray svojih učencev in razmere, v katerih oni doma žive, ter uravnaj po tem svoj vzgojevalni vpliv. Poročevalci: Blaž Tominc, Anton Eržen in Emerik Moric.

—š— C. M. D. podružnica za Grobelno in okoliš ima dne 5. julija ob 4. pop. svoj občni zbor. Vršil se v prostorih znane Bečveve gostilnice, kamor se vljudno vabite!

—š— Šulferajnska župa za Spodnji Štajer je imela 14. t. m. v Slovenski Bistrici svoj občni zbor. Na tem zborovanju se je sklenilo, da to župo razdele na dve sekciji, in sicer mariborsko in celjsko. V celjsko se združijo podružnice: Celje, Brežice, Sevnica, Štore, Vojnik, Polzela, Hrastnik, Vitanje, Konjice, Laško, Gaberje, Zidan most, Slovenji Gradec, Velenje in Šoštanj. Ostale podružnice ostanejo pod dosedanje župo. Zadnje leto so se nanovo ustanovile štiri podružnice. V župni odbor so se izvolili: nadučitelj Mayer, ravnatelj Falipek, učitelj Kern, konduktor Striedinger, advokat Faleschini, zobozdravnik dr. Tavfar, učitelj Engelbert, inž. Schamagl, posestnik Pfeffer, ravnatelj Pichler, davčni uradnik Doleček (ponemčen Čeh), postajenačelnik Millner, nadučitelj Lešnik, nadučitelj Zöbstl, nadučitelj Wankmüller, župnik Walzek, koncipient Erwin Venigerholz, župan Schäfer, notar dr. Baumgartner in uradnik Ullrich.

—š— Delovanje »Schulvereina« na Sp. Štajerskem. Vsega skupaj je izdal »Schulverein« v pomenjenje slovenske dece na Slov. Štajerskem 180.525 K. Od tega se je na Štajerskem samem zbralo 122.000 K. Po okrajih se razdeljuje to vsoto sledeče: Mariborski 81.392 K, Brežice 35.161 K, Slovenji Gradec 30.546 K, Celje 18.744 K in Ptuj 8388 K. Proti letu 1912. so bili na Štajerskem nabrani dohodki za 28.776 K večji v lanskem letu. Dohabile so se vse te vsote za vzdrževanje že obstoječih šolskih zavodov in otroških vrtcev, za nove zgradbe in za pomočke novim zgradbam, za remuneracije učiteljem in »časne nagrade«, za študijska potovanja in — za podkupovanje slovenskih staršev, ki imajo šoloobvezne otroke.

Goriške vesti.

—g— Iz seje ožjega in pomnoženega c. kr. okr. šolskega sveta tolminskega. Stres Panica dobi IV. petletnico, Muznik Franc I. in Kašca Franc V. petletnico. Nekaterim učiteljem se dovoli predplača. Vsi oženjeni učitelji dobe od 100—350 K draginske doklade. Sklene se ustanovitev enorazredne v Labnjah pri Cerknem. — Dijaški kuhinji se dovoli podpora v znesku 100 K. V definitivno nameščenje se predlagajo naslednji: Uršič Franc nadučitelj v Bovcu, Alojzij Črnigoj, učitelj istotam, Alberta Pagon učiteljicam v Bovcu, Albert Ivančič uč. voditeljem v Kredu, Franc Muznik uč. vod. v Trenti, Franc Sivec uč. vod. v Lomu (tolminkem), Stanko Bogataj uč. vod. na Pečinah, Maks Štrukelj uč. vod. Jevšček-Ravne, Josip Guanin uč. vod. v Kalu in Josip Ivančič uč. vod. v Staremsetlu.

—g— I. konferenca slovenskih goriških mestnih učiteljev z dne 10. t. m. Okrajni nadzornik dr. Pavlin otvori zborovanje in pozdravi vse številno došle učitelje, predvsem pa ravnatelja V. Bežka. V daljšem govoru se spominja nato zaslug, ki sta si jih pridobila za slovensko goriško šolstvo dr. Gregorčič in V. Bežek, da je danes slovensko goriško šolstvo že razvito in da more uspešno konkurirati s šolstvom drugih narodnosti. — Nato poroča ravnatelj Bežek o stanju slovenskih šol. Šola Podturnom: Obisk šole nad vse slab. Učencev je v prvem razredu 4, v drugem 5, v tretjem 16 in v četrtem 3, skupno torej le 28. Vzroki slabega obiska šole leže predvsem v njenem slabem glasu in v slovenski agitaciji proti tej šoli. Poleg tega vpliva tudi kvarno, da je nadzorstvo nad otroki slabo, dve učiteljici sta bolni, pa tudi drugače se gošpodar šole — mestna občina — za večji obisk prav nič ne potrudi. Oddaljena leža šole seveda le še pospešuje slab obisk. — Nujno potrebno bi bilo, da stopijo učitelji v zvezo s starši in ne samo potom rodi-